

ROVAKAAREN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

2023

Rovakaaren ympäristöterveydenhuollon suunnitelma eläinlääkäripalveluiden sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
2. Toimintaympäristö ja valvonnan yhteiset vaatimukset	3
2.1. Toimintaympäristö	3
2.2. Voimavarat ja niiden riittävyys	4
2.3. Pätevyys ja osaamisen varmistaminen	4
2.4. Yksityinen palvelutarjonta	5
2.5. Tietojärjestelmät	5
2.6. Yhteistyö ja viestintä	6
2.7. Varautuminen erityistilanteisiin	7
2.8. Maksut	7
3. Valvonnan toimeenpano toimialoittain	7
3.1. Hankkeet ja sidosryhmäyhteistyö	7
3.2. Eläinten terveyden valvonta	8
3.3. Eläinten hyvinvoinnin valvonta	9
3.4. Tukivalvonta	10
4. Eläinlääkäripalvelujen toimeenpano	11
4.1. Peruseläinlääkäripalvelu	11
4.2. Tuotantoeläinten terveydenhuolto	13
4.3. Kiireellinen eläinlääkäriapu	13
4.4. Saatavuus- ja laatutavoitteet	14
4.5. Toimitilat ja välineresurssit	14
4.6. Ostopalvelut	15
4.7. Perustason ylittävät palvelut	15
5. Laatu ja seuranta	16
5.1. Valitusten käsittely ja kehittäminen	16
5.2. Seuranta ja Raportointi	17
LIITTEET	19

1. Johdanto

Rovakaaren ympäristöterveydenhuolto laatii vastuullaan olevasta eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä järjestämästään eläinlääkäripalvelusta suunnitelman, joka perustuu lainsäädännön asettamiin vaatimuksiin, valtakunnalliseen ohjelmaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista (EHO 2015-2022) sekä aluehallintoviraston valtakunnallisen ohjelman pohjalta laatimaan alueelliseen valvontasuunnitelmaan. Laadittu suunnitelma kattaa Rovaniemen kaupungin lisäksi yhteistoimintasopimuksen perusteella Ranuan, Pellon, Ylitornion ja Kolarin kunnat ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella. Kunnallisen valvontasuunnitelman tavoitteena on tehokas, tasapuolinen ja riskiperusteinen valvonta sekä asiakaslähtöinen neuvonta ja ohjaus. Suunnitelmassa kuvataan eläinlääkäripalvelujen saatavuutta ja laatua koskevat tavoitteet sekä valvontaan kuuluvat tarkastukset, näytteenotot ja muut toimenpiteet. Suunnitelmassa otetaan huomioon valtakunnallinen ohjelma sekä Lapin aluehallintoviraston alueellinen suunnitelma. Suunnitelma päivitetään vuosittain.

Valvontasuunnitelmaa ohjaavat säädökset ja ohjeet:

- Eläinlääkintähuoltolaki 16.10.2009/765 (kunnan suunnitelma 10 § ja siirtymäsäännökset 38 §)
- Eläinlääkintähuollon keskeinen lainsäädäntö on kuvattu kattavasti valtakunnallisessa valvontasuunnitelmassa EHO 2015-2022, joten sitä ei toisteta tässä suunnitelmassa.

2. Toimintaympäristö ja valvonnan yhteiset vaatimukset

2.1. Toimintaympäristö

Rovaniemen kaupunki sekä Ranuan, Pellon, Ylitornion ja Kolarin kunnat muodostavat 18557,52 km² laajan Rovakaaren ympäristöterveydenhuollon toiminta-alueen. Yhteistoiminta-alue on toiminut nykyisessä kokoonpanossa 1.1.2013 alkaen. Rovaniemen kaupunki toimii alueella ns. vastuukuntana. Koko henkilöstö on Rovaniemen kaupungin työntekijöitä. Eläinlääkintähuoltolain mukaisista tehtävistä yhteistoiminta-alueella vastaa Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta, jossa on jäsenet myös kustakin sopimuskunnasta. Kaikki ympäristöterveydenhuollon hallintotehtävät hoidetaan Rovaniemellä. Yksikköä johtaa Rovaniemen terveystalouden johtaja. Praktikkoeläinlääkäreiden lähiesimiehenä toimii valvontaeläinlääkäri vastaavana eläinlääkärinä.

Yhteistoiminta-alue on Rovaniemen kaupunkitaajamaa lukuun ottamatta harvaan asuttua, ja etäisyydet ovat pitkät. Alueen asukasluku on 78 965, josta Rovaniemi 64 180, Ranua 3670, Pello 3296, Ylitornio 3830, Kolari 3989 (tilastotieto 2021).

Yhteistoiminta-alueen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontakenttä on hyvin monipuolinen. Alkutuotanto on tärkeä elinkeino alueella. Karjatilojen määrä vähenee edelleen, mutta jatkavien tilojen koko suurenee. Lemmikkieläinten osuus kunnallisten eläinlääkäreiden kokonaistymäärässä on varsinkin kaupunkialueella kasvanut viime vuosina voimakkaasti.

Poronhoito on merkittävä elinkeino yhteistoiminta-alueella; paliskuntia on yhteensä 13. Poronhoidossa talviruokinnan ja osavuotisen tarhauksen yleistymisen lisäävät eläinten riskiä

sairastua sekä tarttuviin tauteihin että ruokintaperäisiin sairauksiin. Myös poronhoitoon liittyvät eläinsuojeluasiat kuten tarhojen olosuhteet ja porojen teuraskuljetukset ovat tulleet viime vuosina ajankohtaisiksi. Myös lammastaloutta on alueella jonkin verran.

Matkailulla on tärkeä osuus alueen elinkeinoelämässä. Matkailun kasvun myötä myös valjakkokoirayrittäjien ja ajoporojen määrä on lisääntynyt, mikä lisää valvonnan tarvetta. Matkailun kasvu lisää myös eläintautien leviämisen riskiä. Yhteistoiminta-alueella on myös yksi eläinpuisto ja pienempiä kotieläinpihoja, joissa on myös eksoottisempia eläinlajeja. Oman haasteensa eläintautiriskin muodossa aiheuttaa lisäksi yhteistoiminta-alueen rajoittuminen lännessä Ruotsiin. Liikenne rajan yli on vilkasta niin eläinten kuin ihmistenkin osalta.

2.2. Voimavarat ja niiden riittävyys

Yhteistoiminta-alueella on yhteensä kymmenen praktikkoeläinlääkäriä virkaa, joista osa on osa-aikaisia. Ranualla, Pellossa ja Kolarissa on kussakin yksi virka, Ylitorniolla kaksi ja Rovaniemellä viisi. Lisäksi yhteistoiminta-alueella on kolme valvontaeläinlääkäriä virkaa, joista yksi virka on kokoaikainen, toinen osa-aikainen (60 %) ja kolmas osallistuu valvontaan 60 % osuudella. Valvontaeläinlääkärit hoitavat suuren osan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta. Valvontaeläinlääkärien työpanoksella varmistetaan valvonnan jäävittömyyden toteutuminen. Valvontaeläinlääkärien lisäksi kiireelliseen eläinsuojeluvalvontaan osallistuvat praktikkoeläinlääkärit tarvittaessa palvelutasopäätöksen mukaisesti siten, että jäävittömyys valvonnassa turvataan. Ympäristölautakunta on tehnyt praktikkoeläinlääkärien työpanoksen käyttämisestä valvontatyöhön palvelutasopäätöksen 30.5.2012.

Valvontaeläinlääkärien työpanoksesta osa käytetään elintarvikevalvonnan tehtäviin (maidontuotantotilojen ja eläinperäisiä elintarvikkeita käsittelevien laitosten valvonta), jolloin valtion kustantaman eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan tehtäviin jää valvontaeläinlääkärien resurssia yhteensä 2,0 htv. Eläinlääkintähuollon tehtävien organisoinnista ja työnjaosta vastaa terveystalouden johtaja ja vastaava eläinlääkäri.

Rovaniemellä toimivien praktikkoeläinlääkärien vastaanotolla toimii virka-aikaan työsuhteinen pieneläinlääkäri, joka huolehtii toimenpiteissä avustamisesta ja välinehuollosta sekä tietyistä toimistotöistä. Siivouspalvelut ostetaan Rovaniemen kaupungin siivouspalvelulta. Ranualla, Pellossa, Ylitorniolla ja Kolarissa vastaanottotilojen siivous sisältyy yhteistoimintasopimuksen mukaiseen vastaanottotilojen vuokraan. Toimistopalveluihin, lähinnä hallinnollisiin tehtäviin, on käytössä tarpeen mukaan ympäristöterveydenhuollon palveluksessa oleva toimistosihiteeri, joka hoitaa päätoimisesti terveystalouden toimistotehtäviä. Eläinlääkärit hoitavat omatoimisesti ammatinharjoittamiseen liittyvän kirjanpidon ja laskutuksen.

2.3. Pätevyys ja osaamisen varmistaminen

Rekrytoiduilta eläinlääkäreiltä vaaditaan kopio Maa- ja metsätalousministeriön myöntämästä eläinlääkäriä laillistumistodistuksesta tai pätevyys voidaan tarkistaa Ruokaviraston internet-sivuilta. Laillistumistodistus on todisteena siitä, että kyseisellä henkilöllä on kunnaneläinlääkäriä tehtävään riittävä pätevyys, asiantuntemus ja hallintomenettelyjen tuntemus. Koulutuksista saatuja ohjeita ja mallipohjia kerätään sähköisiin perehdytyskansioihin, jotka ovat kaikkien viranhaltijoiden käytettävissä ja apuna mm. hallintomenettelyissä. Terveystalouden johtaja tarkastaa tarvittaessa viranhaltijoiden tekemiä

hallintopäätöksiä. Mikäli hallintomenettelytaidoissa koetaan tai havaitaan puutteita, ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin henkilön pätevöittämiseksi.

Eläinlääkäreiden vastuulla on, että muille kuin eläinlääkäreille ei anneta työtehtäviä, jotka säädösten mukaan kuuluvat eläinlääkärin tehtäväksi. Esimies valvoo säädösten toteutumista omalta osaltaan.

Täydennyskoulutussuunnitelman tavoitteena on henkilöstön ammatillisten tietojen ja taitojen ylläpito ja lisääminen sekä uuden työssä tarvittavan osaamisen omaksuminen. Henkilöstökoulutusta ovat yhteinen kaupunkiorganisaation koordinoima koulutus, substanssikoulutus sekä omaehtoinen koulutus. Koulutuksen suunnittelu perustuu vuosittaisiin esimiehen ja alaisten välisiin kehityskeskusteluihin, joissa arvioidaan henkilökohtaisesti työtehtäviin vaadittavaa osaamista ja koulutustarvetta. Rovaniemen kaupungin henkilöstöhallinto pitää sähköistä kirjanpitoa henkilöstön koulutuksista. Lisäksi ympäristöterveydenhuollossa on oma kirjanpito koulutuksiin osallistumisista.

Mahdollisuuksien mukaan koko henkilöstön osallistumisella kunnaneläinlääkäreille suunnatuille koulutuspäiville pyritään varmistamaan, että valvontaan osallistuvilla eläinlääkäreillä on ajantasainen tieto lainsäädännöstä ja yhteisesti sovituista tulkinnoista.

2.4. Yksityinen palvelutarjonta

Yhteistoiminta-alueella toimii useita yksityisiä eläinlääkäripalveluiden tuottajia. Yhteistoiminta-alueen kaikissa toimipisteissä järjestetään pääsääntöisesti kiireellisen eläinlääkäriavun lisäksi peruseläinlääkäripalveluja myös muille kuin hyötyeläimille. Palvelujen tarjonnassa huomioidaan yksityisten eläinlääkäreiden tuottamat palvelut. Ajoittain turvaudutaan yksityisten eläinlääkärien tuottamiin peruseläinlääkäripalveluihin, mikäli yhteistoiminta-alueen vajaa henkilöstöresurssi täytyy kohdistaa kiireellisen eläinlääkäriavun turvaamiseen koko alueella. Tarvittaessa voidaan laatia sopimus myös kiireellisen eläinlääkäriavun hankkimisesta yksityiseltä eläinlääkäriltä.

2.5. Tietojärjestelmät

Yhteistoiminta-alueella tietojärjestelmien ylläpito ja tekninen tuki on keskitetty Lapin informaatioteknologia Lapit:lle.

Yhteistoiminta-alueella on käytössä Terakuun ohjelmistot. Järjestelmään sisältyy tietoteknisistä syistä eläinlääkintäohjelmisto KliniQ:n osalta useita tietokantoja (eläinlääkintähuollon eri toimipisteissä). Lisäksi kaikki eläinlääkärit eivät käytä KliniQ:ta, vaan osalla on käytössään muu oma aikaisemminkin käytössään ollut eläinlääkintäohjelmisto. Vuoden 2023 aikana ohjelmistot pyritään yhtenäistämään. Eläinlääkintäohjelmistojen kautta tuotantoeläinten lääkitsemistiedot siirtyvät rajapinnan yli suoraan Naseva-järjestelmään, joka osaltaan parantaa ketjuinformaation toimivuutta. Ohjelmistoista voidaan tulostaa myös erilaisia raportteja valvonnan tarpeisiin.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa tukemassa on eläinlääkäreiden, erityisesti valvontaeläinlääkärien, käytössä tietojärjestelmiä ja rekistereitä, joita ovat muun muassa:

- Traces NT (tuonnissa ja sisämarkkinakaupassa käytettävä järjestelmä)
- Nautarekisteri (rekisteriin ilmoitetaan nautojen ostot, myynnit ja tilan pitopaikkojen väliset siirrot)
- EPR eli eläinten pitäjä- ja pitopaikkarekisteri (tieto alueen eläinten pitopaikoista ja eläinten pitäjistä)
- ETU-palvelujen ylläpitämät Sikava ja Naseva terveydenhuoltotietojärjestelmät

Tietojärjestelmien tarkempi kuvaus löytyy valtakunnallisesta EHO -ohjelmasta. Tervekuu-ohjelmistoa käyttävät kaupungineläinlääkäreiden lisäksi terveystarkastajat ja toimistosihteerit. Edellä lueteltuja eläinrekistereitä ja tietojärjestelmiä käyttävät ainoastaan kaupungineläinlääkärit.

Yllä mainittujen järjestelmien ylläpitäjät päivittävät järjestelmiä säännöllisesti ja Ruokavirasto järjestää tarvittavaa koulutusta järjestelmien ja rekisterien käytössä. Koulutuksiin ohjataan ensisijaisesti ne kaupungineläinlääkärit, joiden tehtäviin liittyy koulutuksen aiheen mukaisten rekistereiden ja/tai järjestelmien käyttäminen.

Elintarvikevalvonnassa kohteet ja erilaiset toimenpiteet kirjataan kohdekohtaisesti ympäristöterveydenhuollon valtakunnalliseen VATI-tietojärjestelmään.

Elintarvikevalvonnan lausunto- ja tarkastuspyynnöt sekä vireille tulevat ilmoitukset, hakemukset jne. kirjataan myös Rovaniemen kaupungin asianhallintajärjestelmään CaseMiin diaari- ja päätösnumeron saamiseksi.

2.6. Yhteistyö ja viestintä

2.6.1. Viranomaisten sisäinen ja eri viranomaisten välinen yhteistyö

Eläinlääkintähuollon vastuualueen sisällä yhteistyö on päivittäistä. Yksikkökokouksia pidetään käsiteltävistä aiheista riippuen eri kokoonpanoilla.

Alue- ja keskushallintoviranomaisiin (Lapin aluehallintovirasto ja Ruokavirasto) ollaan tarvittaessa yhteydessä sähköpostitse tai puhelimitse.

Aluehallintoviraston järjestämät koulutuspäivät kaksi kertaa vuodessa ovat tärkeä yhteistyöfoorumi. Ruokaviraston Oulun yksikköön ollaan yhteydessä erityisesti poro- ja kala-asioissa.

2.6.2. Muu yhteistyö

Yhteistyötä tehdään tarvittaessa ja erityisesti mahdollisten valvontaprojektien yhteydessä eri toimijoiden kanssa. Käytännön valvontatyössä tehdään yhteistyötä poliisin kanssa. Valvontakäyntejä voidaan tehdä sovitusti yhteistyössä myös Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ja TUKESin valvojan kanssa.

2.6.3. Viestintä

Sisäisessä viestinnässä käytetään pääasiassa sähköpostia. Alue- ja keskushallintoviranomaisten kanssa yhteistyö tapahtuu sähköpostitse ja työkokouksissa sekä kirjeitse. Etäkokouksista on

tullut tärkeä yhteistyökanava koronapandemian myötä. Ulkoisessa viestinnässä noudatetaan Rovaniemen kaupungin viestintästrategiaa ja annettuja ohjeistuksia. Tarvittaessa otetaan yhteyttä viestintäpäällikköön tapauskohtaisten ohjeiden saamiseksi.

Ympäristöterveydenhuollon tiedottamisesta vastaa terveystieteiden johtaja.

Yhteistoiminta-alueella tiedottaminen järjestetään paikallisesti Rovaniemen kaupungin sekä Pellon, Ranuan, Ylitornion ja Kolarin kuntien internet-sivujen sekä paikallislehtien ja Lapin Radion kautta. Tarvittaessa käytetään myös muita viestintäkanavia.

Rovaniemen kaupungineläinlääkärin vastaanotolla on käytössä vastaanoton Facebook-sivut, joiden päivittämisestä vastaa vastaanoton henkilökunta.

2.7. Varautuminen erityistilanteisiin

Yhteistoiminta-alueella on valmiussuunnitelma häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten. Suunnitelman ja sen päivityksen hyväksyy toimivaltainen lautakunta. Suunnitelma kattaa mm. elintarvikkeisiin ja talousveteen liittyvät uhat ja erityistilanteet. Suunnitelmassa on myös mainittuna häiriötilanteiden johtamisjärjestelmä sekä vastuu- ja varavastuuhenkilöt.

2.8 Maksut

Ympäristöterveydenhuollon vastuualueen valvonnasta peritään Rovaniemen ympäristölautakunnan hyväksymän taksan mukaiset maksut. Ympäristöterveydenhuollon taksassa määriteltyjen maksujen laskuttamisen hoitaa ympäristöterveydenhuollon vastuualueen toimistos sihteeri. Eläinlääkintähuollon vastuualueella peritään valvonnassa tehtyjen päätösten toimeenpanemisesta koituvat kustannukset valvottavalta kohteelta/ eläinten omistajalta tai valtiolta valvonnan/ toimenpiteen luonteesta riippuen. Kustannusten perimisessä noudatetaan asiassa sovellettavaa lainsäädäntöä.

Klinikkamaksua peritään yhteistoiminta-alueella toistaiseksi ainoastaan Rovaniemen kaupungissa. Laitemaksuja peritään myös Kolarin ja Ylitornion vastaanotoilla. Klinikkamaksut on tavoitteena uudistaa koko yhteistoiminta-alueella vuoden 2023 aikana.

Klinikkamaksutaksa on hyväksytty Rovaniemen ympäristölautakunnassa. Taksa on suunniteltu siten, että vastaanoton varustelusta ja eläintenhoitajan palveluista kertyvää kulua peritään Rovaniemen kaupungille palvelua tai laitetta käyttäviltä asiakkailta eläimen hoitokäynnin yhteydessä. Kaupungille perittävä maksu peritään eläinlääkärin laskun yhteydessä. Eläinlääkärit tilittävät kertyneet maksut kaupungille.

Päivystysaikana päivystysalueilla on käytössä keskitetyt yhteydenottopalvelut, jotka ovat asiakkaille maksullisia. Yhteistoiminta-alueen kunnat osallistuvat eläinlääkintäpalveluista hyötyeläimille koituviin kustannuksiin kunkin kunnan erillisen päätöksen mukaisesti.

3. Valvonnan toimeenpano toimialoittain

3.1 Hankkeet ja sidosryhmäyhteistyö

Yhteistoiminta-alueella osallistutaan mahdollisuuksien mukaan AVI:n ilmoittamiin ja hallinnoimiin hankkeisiin. Valvonnassa tehdään yhteistyötä muun muassa monialaisessa Maitotyöryhmässä sekä valtakunnallisessa Välitä Viljelijästä-verkostossa.

3.2 Eläinten terveyden valvonta

3.2.1 Eläintautivalmius

Yhteistoiminta-alueella on käytettävissä poikkeustilanteita varten yhteensä 13 eläinlääkäriä virkaa, joissa toimii yhteensä 11 eläinlääkäriä. Eläinlääkäreistä 8 on praktikoita ja 3 valvontaeläinlääkäriä. Päivystysaikana käytettävissä on aina 2 eläinlääkäriä. Eläinten pitopaikat sijaitsevat tasaisesti koko yhteistoiminta-alueella, joten sijaisjärjestelyt hoidetaan poikkeustilanteen vaatimalla tavalla käytettävissä olevien eläinlääkäreiden voimin. Yksi yhteistoiminta-alueen virkaeläinlääkäreistä on myös valtion valmiuseläinlääkäri (praktikkoeläinlääkäri).

3.2.2 Eläintautiepäilyt ja -tapaukset

Epäiltäessä tai havaittaessa helposti leviävä eläintauti, ko. eläinlääkäri tekee asiasta välittömästi ilmoituksen läänineläinlääkärille. Päivystysaikana ilmoitus tehdään päivystävälle läänineläinlääkärille. Läänineläinlääkäriin ohjeistuksen mukaan ilmoitus tehdään myös alueen tartuntatautien torjunnasta vastaavalle terveystieteiden keskuksen lääkäriin. Aluehallintovirasto vastaa tautiepäilyn johdosta tehtävien toimenpiteiden organisoimisesta

3.2.3 Vesiviljelylaitosten valvonta

Vesiviljelylaitosten valvonta ja näytteenotto suoritetaan AVI:n ohjeistuksen mukaan. Päävastuu valvonnasta on valvontaeläinlääkäreillä.

3.2.4 Muu tautiseuranta

Vuosittaisten seurantanäytteiden ottamisesta vastaa pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit aluehallintovirastolta tulevien määräyskirjeiden perusteella. Tulokset tallennetaan kaupungineläinlääkäriin tietokantaan.

Siipikarjan salmonellanäytteiden otosta ja salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvista tarkastuksista vastaavat valvontaeläinlääkärit tai praktikkoeläinlääkäri omalla toiminta-alueellaan. Tarkastustiheys on 0,3-1/vuosi toiminnasta ja sen laajuudesta riippuen.

Lampaiden ja vuohien maedi-visna- sekä scrapie-tarkastuksista ja -näytteidenotosta vastaavat yhteistoiminta-alueen valvontaeläinlääkärit tai praktikkoeläinlääkärit, kukin omalla toiminta-alueellaan. Praktikkoeläinlääkärit vastaavat myös pääsääntöisesti nautojen BSE-näytteiden otosta sekä lampaiden ja vuohien TSE-taudin varalta otettavien näytteiden lähettämisestä tarvittaessa. Lainsäädännön muutoksista tiedottamisesta tuottajille vastaavat valvontaeläinlääkärit ja praktikkoeläinlääkärit omalla toimialueellaan. Porojen näivetystaudin (CWD) näytteenoton hoitavat tarvittaessa praktikot omilla toimialueillaan.

3.2.5 Eläinten keinollinen lisääntyminen

Yhteistoiminta-alueella ei ole hevosten alkionsiirtotoimintaa tai muuta vastaavaa toimintaa.

3.2.6 Eläimistä saatavat sivutuotteet

3.2.6.1 Sivutuotteiden hautaaminen

Yhteistoiminta-alue sijaitsee nk. syrjäisellä alueella, jossa sivutuotteiden hautaaminen on vielä sallittua. Kaikki virkaeläinlääkärit työnsä ohella neuvovat ja ohjaavat tiloja ym. sivutuotteiden tuottajia tekemään asianmukaisen hautaamisilmoituksen aluehallintovirastoon

tauditapauksissa. Muista haudattavista ohjeistetaan pitämään kirjanpitoa hautapaikoista, sivutuotteiden lajista ja hautauspäivämääristä.

Säädösten vastaisuuksia havaittaessa mitoitetaan toimenpiteet kyseisen tilanteen mukaan. Asiassa voidaan pyytää täydentämään asiakirjoja, käydä sivutuotteiden hautaamispaikalla tarkastamassa paikka ja toiminnan laatu sekä tarvittaessa haudattaa sivutuotteet uudelleen, mikäli hautaamispaikka ei täytä lainsäädännön vaatimuksia.

3.2.6.2 Haaskat

Ilmoitettuja haaskapaikkoja on toimialueella 3 kpl. Kunnaneläinlääkärille saapuneet ilmoitukset kirjataan Ruokaviraston ylläpitämään eläintenpitäjä-, pitopaikka- ja haaskarekisteriin (EPR). Ilmoituksen voi tehdä toimija suoraan sähköisesti, kunnaneläinlääkärin tekemänä ilmoitus on maksullinen. Ilmoitukset tarkastetaan pistokokein ja tarkastuksella kiinnitetään huomiota siihen, vastaako ilmoitettu paikka ja haaskamateriaali ilmoitusta sekä sivutuotelainsäädännön vaatimuksia.

3.2.7 Tuonti ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus (ml. sisämarkkinatuonti)

Yhteistoiminta-alueella ei ole valmiina karanteenipaikkaa eläin- tai tuote-erille, joissa aluehallintoviraston mukaan olisi syytä epäillä eläintautiriskiä tai jotka on tuotu maahan laittomasti. Pääsääntöisesti eläimet ja tuotteet pyritään pitämään niiden saapumis- tai varastointipaikassa ja siellä varmistamaan, etteivät ne aiheuta vaaraa ympäristölle. Mikäli yhteistoiminta-alueella toimiva virkaeläinlääkäri toteaa (sisämarkkina)tuonnissa säädösten vastaisuutta tai muita epäkohtia, otetaan välittömästi yhteys aluehallintovirastoon toimintaohjeiden saamiseksi. Mikäli tilanne vaatii toimenpiteitä paikallisesti, järjestetään toimenpiteisiin riittävä henkilöstö. Tarvittaessa eläinlääkintähuollossa hoidetaan tällöin vain kiireellistä hoitoa vaativat sairastapaukset.

3.3 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Yhteistoiminta-alueella on 3 valvontaeläinlääkärin virkaa, joista yksi on kokoaikainen, yksi 60 % virka ja kolmas osallistuu 60 % valvontaan. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan tehtäviin on valvontaeläinlääkäriresurssia käytettävissä yhteensä 2 htv. Valvontaeläinlääkärit pääsääntöisesti vastaavat eläinsuojelutarkastuksista. Valvontaeläinlääkärin lisäksi kaikki praktikkoeläinlääkärit osallistuvat tarvittaessa eläinsuojeluvalvontaan. Jos virkaeläinlääkäri havaitsee tarkastuksen yhteydessä eläinsuojelulain vastaista menettelyä, hän ryhtyy eläinsuojelulain mukaisiin toimenpiteisiin. Uusintatarkastukset pyritään tekemään pian määräaikojen päätyttyä.

Asiakirjat säilytetään tarkastuksen tehneen eläinlääkärin toimipaikassa. Niistä lähetetään kopio AVI:lle, tarvittaessa poliisille sekä valvontaeläinlääkärille, mikäli tarkastuksen on tehnyt joku muu kuin valvontaeläinlääkäri. Eläinsuojelulain 44 §:n mukaisia kiiretoimenpiteitä varten on olemassa suunnitelma pienten eläinten hoidon järjestämisestä (lemmikkieläinhoitola) tai hoidon järjestämisestä tuotantoeläimille (lomituspalvelut). Eläinten mahdollisesti tarvitsemaa kiireellistä eläinlääkäriapua varten voidaan tarkastuksen tehneen eläinlääkärin lisäksi resursseja järjestää yhteistoiminta-alueen muilta (virka)eläinlääkäreiltä.

3.3.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Yhteistoiminta-alueella on 3 valvontaeläinlääkäreitä (yht 2,2 htv), jotka pääsääntöisesti vastaavat eläinsuojelutarkastuksista. Koska valvontaeläinlääkärit eivät osallistu säännölliseen päivittäiseen praktiikkaan, ovat he pääosin esteettömiä suorittamaan eläinsuojeluvalvontaa niin lemmikkieläinten kuin tuotantoeläintenkin osalta. Lisäksi kiireelliseen eläinsuojeluvalvontaan osallistuvat tarvittaessa kaikki praktikkoeläinlääkärit siten, että jäävittömyys valvonnassa turvataan.

Painopiste-alueena on AVIn ohjeistuksen mukaan lypsylehmien jaloitteluvollisuuden valvonta. Tarkastuksia tehdään tiloilla joista on epäily ettei jaloitteluvollisuus toteudu.

3.3.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus

Yhteistoiminta-alueella on Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin mukaan 31 kpl hevosia ammattimaisesti tai muuten laajamittaisesti pitävää kohdetta. Koirakohteita (kasvatuskennel tai rekikoiratarha) on 34 kpl ja kissakohteita 3 kpl. Eläinhoitoloita on EPR:n mukaan 7 kpl ja löytöeläinhoitoloita 2 kpl. Riistanhoidollisia tarhoja on 2 kpl EPR:n mukaan, eläinkauppoja 2 kpl, mutta eläinten välitystä tai myyntiä harjoittavaa toimijaa 3 kpl. EPR on otettu käyttöön viimeisten vuosien aikana ja sen tiedot ovat heikosti ajan tasalla.

Valvontaeläinlääkärit vastaavat ilmoituksenvaraisten kohteiden säännöllisistä tarkastuksista. Luvanvaraiset kohteet tarkastetaan läänineläinlääkäriin toimesta. Valvontaeläinlääkäriin tekemät tarkastuspöytäkirjat toimitetaan aluehallintovirastoon. Kaikkia ilmoituksenvaraisia valvontakohteita ei pystytä tarkastamaan käytettävissä olevalla valvontaeläinlääkäriresurssilla vuosittain. Koiratarhat pyritään tarkastamaan vähintään joka toinen vuosi. Uutena tavoitteena talleja pyritään valvomaan vähintään joka kolmas vuosi. Muita ilmoituksenvaraisia kohteita ei pystytä käytettävissä olevalla resurssilla valvomaan suunnitelmallisesti ja säännöllisesti. Tarkastettavia kohteita priorisoidaan riskinarvioinnin perusteella.

3.3.3 Teurastamot ja pienteurastamot

Alueella sijaitsevien teurastamoiden ja pienteurastamoiden eläinsuojeluvalvonnasta vastaa Ruokavirasto ja poroteurastamoiden osalta Lapin aluehallintovirasto. Käytännössä eläinsuojelutyötä teurastamoilla tekevät tehtävään määrätty tarkastuseläinlääkärit, myös praktikkoeläinlääkärit tai valvontaeläinlääkärit, sivutoimisesti oman virkansa ohella.

3.4 Tukivalvonta

Valvontaeläinlääkärit huolehtivat yhteistoiminta-alueen tukivalvontaan liittyvistä tarkastuksista mm. alkutuotannon elintarvikevalvonnasta. Tarkastuskohteet jaetaan valvontaeläinlääkärien kesken huomioiden mahdolliset esteellisydet.

Mahdollisia täydentävien ehtojen indikaattorien laiminlyöntejä havaitessaan eläinlääkäri toimittaa tarkastuspöytäkirjan viipymättä vastaavalle läänineläinlääkärille jatkotoimenpiteitä varten.

Valvottavia maidontuotantotiloja on yhteensä 69 kpl (VATissa 5.1.2023 91 kpl) Rovaniemellä 17 kpl, Ranualla 20 kpl (ei varmistettu), Ylitorniolla 21 kpl, Pellossa 4 kpl ja Kolarissa 7 kpl. Tilojen

määrä tulee oletettavasti edelleen laskemaan. Elintarvikevalvontaan kuuluvat maidontuotantotilojen hygieniatarastukset tulee tehdä Ruokaviraston ohjeen mukaan joka viides vuosi eli 14 tarkastusta vuodessa, jolloin viidessä vuodessa tulisi kaikki tilat tarkastettua. Käytännössä tähän tavoitteeseen ei päästä nykyisillä resursseilla.

Raakamaitoa tai ternimaitoa myydään vain hyvin pienimuotoisesti suoraan tiloilta, joten niiden myynti tarkastetaan maidontuotantotilojen hygieniatarastusten yhteydessä. Suoramyyntiä tekeviä isompia kananmunantuottajia ei ole. Pienimuotoisia kananmunan suoramyyjiä on 4. Nämä tarkastetaan suunnitelman mukaisesti joka toisella salmonellavalvontakäynnillä.

4. Eläinlääkäripalvelujen toimeenpano

4.1. Peruseläinlääkäripalvelu

Yhteistoiminta-alueen kaikissa kunnissa järjestetään arkipäivisin virka-aikana lakisääteinen peruseläinlääkäripalvelu kuntien asukkaiden ja sellaisten yhteisöjen, joilla on kotipaikka kunnan alueella, pitämiä kotieläimiä varten. Alueella toimiva yksityinen palvelutarjonta huomioidaan palveluiden tarjonnassa.

Erityistilanteissa, jolloin henkilökunta on tilapäisesti pienempi, rajataan peruseläinlääkäripalvelu hyötyeläimiin. Muiden kuin hyötyeläinten osalta tukeudutaan näissä tilanteissa yhteistoiminta-alueella toimiviin yksityisiin palveluntarjoajiin. Hyötyeläimet on määritelty Ruokaviraston julkaisemassa Valtakunnallisessa ohjelmassa (Luku 9.1). Eläinlääkintähuoltolain mukaisesti kiireellinen ympärivuorokautinen eläinlääkintäpalvelu turvataan myös poikkeustilanteissa.

Yhteistoiminta-alueella pyritään mahdollisuuksien mukaan eläinlääkäreiden mielekkääseen työnjakoon ja erikoistumiseen. Tavoitteen mukaisesti valvontatehtävät on suurelta osin siirretty valvontaeläinlääkärien tehtäväksi koko yhteistoiminta-alueella.

4.1.1. Sisältö

Peruseläinlääkäripalvelulla tarkoitetaan palvelua, jota annetaan eläinlääketieteellisen yleistutkimuksen tai kliinisen tutkimuksen perusteella eläintenpitopaikoissa tai tavanomaisissa eläinlääkärin vastaanottotiloissa. Peruseläinlääkäripalveluja ovat eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien ennaltaehkäisemiseksi tarpeelliset sekä tuotantotaloudellisesti, epidemiologisesti ja eläinsuojelullisesti perusteltavissa olevat eläinlääkintäpalvelut. Peruseläinlääkäripalveluun sisältyvät eläinlääkärinavun antaminen, eläimen terveydentilan ja sairauksien toteaminen ja todistaminen, toimenpiteet eläimen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi sekä eläimen lopettaminen. Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvaa eläinlääkärinapua on esimerkiksi kliinisesti sairaiden eläinten perustutkimus, hoitotarpeen arviointi ja hoito tai lähettäminen jatkohoitoon sekä synnytysapu.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen liittyviä peruseläinlääkäripalveluun kuuluvia toimenpiteitä ovat esimerkiksi rokotukset, steriloinnit ja kastroinnit sekä muut tavalliset leikkaukset mukaan lukien keisarinleikkaus niille eläinlajeille, joille toimenpide on mahdollista tehdä vallitsevissa olosuhteissa. Muut leikkaukset eivät lähtökohtaisesti kuulu peruseläinlääkäripalveluun. Peruseläinlääkäripalveluja annetaan tavanomaisissa vastaanottotiloissa ja eläinsuojissa.

Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvana palveluna järjestetään myös valtakunnallisten eläinten terveydenhuolto-ohjelmien mukaiset palvelut alueella pidettäviä hyötyeläimiä varten. Hyötyeläimellä tarkoitetaan kotieläintä, jota pidetään maatalouteen tai muuhun elinkeinotoimintaan kuuluvana taikka ihmiselle tarpeellista työsuoritusta varten. Hyötyeläimiä eivät puolestaan ole esimerkiksi seura- harrastus- tai kilpailutarkoituksessa pidettävät eläimet.

4.1.2. Puhelinneuvonta

Ei-kiireellistä puhelinneuvontaa annetaan arkipäivisin pääsääntöisesti puhelinaikana, joka vaihtelee yhteistoiminta-alueen eri toimipisteissä. Työtilanteesta riippuen puhelinneuvontaa voidaan antaa myös puhelinajan ulkopuolella. Käytännöt vaihtelevat yhteistoiminta-alueen eri toimipisteissä. Mikäli Rovaniemellä ei ole mahdollista työtilanteen vuoksi vastata puhelimeen puhelinajan ulkopuolella, puhelut ohjataan vastaajaan, jossa pyydetään palaamaan asiaan puhelinaikana ja annetaan kiireellisiä tapauksia varten eläinlääkärin päivystysnumero. Ranualla, Ylitorniolla, Pellossa ja Kolarissa vastaamattomat puhelut siirtyvät vastaajaan, jossa pyydetään jättämään viesti, mikäli asia on kiireellinen ja vaatii välitöntä hoitoa.

Virka-ajan ulkopuolella puhelinneuvontaa antaa päivystävä eläinlääkäri. Virka-ajan ulkopuolinen puhelinneuvonta on maksullista.

4.1.3. Sairaanhoito

Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvaa sairaanhoitoa on kliinisesti sairaiden eläinten perustutkimus, hoitotarpeen arviointi ja hoito tai lähettäminen jatkohoitoon. Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvia leikkauksia nautaeläinten osalta ovat mm. juoksutusmahaleikkaukset ja keisarinleikkaukset. Pieneläinten leikkauksia varten on Rovaniemen vastaanotolla pääsääntöisesti käytössä avustaja. Muissa kunnissa avustajana toimii tarvittaessa eläimen omistaja tai eläinlääkärin itse järjestämä avustaja.

4.1.4. Terveystoiminta

Peruseläinlääkäripalvelu suunnataan kiireellisten sairastapausten hoidon lisäksi ennen kaikkea ennaltaehkäisevään toimintaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpidossa ja edistämiseksi. Erityistapauksena poronhoitoalueella ovat syys-tammikuuhun sijoittuvat poroerotukset, joissa eläinlääkäri suorittaa porojen loishäätöä. Poroerotukset ajoittuvat usein myös virka-ajan ulkopuolelle. Yhteistoiminta-alueella työt järjestetään siten, että porojen terveydenhoitotyö pyritään järjestämään myös virka-ajan ulkopuolella paliskuntien toivomina aikoina.

4.1.5. Eläinten lopetus

Peruseläinlääkäripalvelua on myös kotieläinten ja eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen luonnonvaraisten eläinten lopetus eläinsuojelullisista syistä sekä omistajan pyynnöstä. Luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta syntyvät kulut laskutetaan aluehallintovirastolta.

4.1.6. Todistukset

Peruseläinlääkäripalvelua ovat eläimen terveydentilan toteamisen perusteella annettavat todistukset eri tarkoituksia varten, mm eläinten vientiä varten. Kaupalliseen tuontiin ja

vientiin liittyvät TRACES-todistukset ovat Rovaniemen vastaanotolla pääasiassa valvontaeläinlääkärien vastuulla

4.2 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Kukin praktikkoeläinlääkäri huolehtii toimialueellaan tuotantoeläinten terveydenhuollosta. NEUVO2021 kautta on myös mahdollista saada alueen ulkopuolelta terveydenhuoltoeläinlääkäri terveydenhuoltokäynnille tiloille.

Yhteistoiminta-alueella on lypsykarjatiloja 69, lihakarjatiloja 37, lammastiloja 12, kotieläinpuistoja 1 ja eläintarhoja 1. Sikatiloja ja suurempia kanaloita toimialueella ei enää ole.

4.3 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Kiireellinen eläinlääkäriapu on järjestetty kaikille yhteistoiminta-alueella vakituisesti tai tilapäisesti oleville kotieläimille kaikkina vuorokauden aikoina. Tavoitteena on ensiaputyypinen toiminta, jolla pyritään hoitamaan eläimen henkeä ja hyvinvointia uhkaavat tapaukset ja varmistamaan, että potilaan tila ei kohtuuttomasti heikkene sen odottaessa virka-aikana annettavia palveluja. Yhden eläinlääkäriin toimipisteiden eläinlääkäreiden poissa ollessa palkataan sijainen tai kiireelliset työt hoidetaan naapurikunnan toimipisteestä.

Kiireellistä eläinlääkäriapua ovat äkillisesti ja vakavasti sairastuneen tai vahingoittuneen eläimen eläinlääketieteellinen yleistutkimus tai kliininen tutkimus sekä ensiavunluonteiset hoitotoimenpiteet. Ensiapuluontoisena toimenpiteenä pidetään esimerkiksi haavan ompelamista, shokin hoitoa, synnytysapua, vakavien tulehdusten hoitoa sekä kivunlievitystä esimerkiksi murtumien ja muiden kivuliaiden tilojen yhteydessä sekä loukkaantuneen eläimen valmistelua jatkohoitoon kuljettamista varten. Kiireellisellä eläinlääkäriavulla tarkoitetaan myös eläimen lopettamista eläinsuojelullisin perustein.

Vastaanottotiloissa suoritettuihin kiireellisiin eläinlääkäripalveluihin ei kuitenkaan kuulu sellaisia hoitotoimenpiteitä, jotka ovat vaativampia kuin peruseläinlääkäripalveluihin kuuluvat hoitotoimenpiteet, mukaan lukien ne toimenpiteet, joiden asianmukainen hoitaminen edellyttäisi avustavaa henkilökuntaa tai erityisiä välineitä. Kiireellistä eläinlääkäriapua annetaan kaikille alueella oleville kotieläimille.

4.3.1 Suur- ja pieneläinpäivystys

Yhteistoiminta-alueella toimii kaksi päivystyspiiriä. Rovaniemi-Ranua piirissä on kuusi praktikkoeläinlääkäriä virkaa ja toisessa piirissä on neljä praktikkoeläinlääkäriä virkaa. Toinen päivystysalue kattaa Rovaniemen ja Ranuan kunnat, toinen Ylitornion, Pellon ja Kolarin. Kummassakin piirissä päivystää virka-ajan ulkopuolella yksi eläinlääkäri. Päivystys on ollut pääsääntöisesti luonteeltaan sekapäivystystä, jossa sama henkilö hoitaa sekä suur- että pieneläinpotilaat kiireellisyysjärjestyksessä. Viime vuosina eriytetyn päivystyksen tarve on kuitenkin lisääntynyt ja sen järjestäminen tulevaisuudessa onkin tavoitteena. Eläinlääkäriavun eriyttämistä pien- ja suurelänpäivystykseen edellytetään myös eläinlääkintähuoltolaissa, mutta eläintiheyden ollessa pieni, vaatimuksesta voidaan poiketa. Yhteistoiminta-alueen kunnista Pello, Ranua ja Ylitornio ovat kuntia, joissa eläintiheys pieneläinten osalta on pieni.

Rovaniemellä taas pieneläinten määrä on kuitenkin kohtuullisen suuri. Lapin aluehallintovirasto on ottanut kantaa päivystyksen eriyttämiseen ja todennut, että Rovaniemen kokoisessa kaupunkitaajamassa pieneläinpäivystys tulisi olla jollain tarkoituksenmukaisella tavalla eriytetty suureläinpäivystyksestä (aluehallintoviraston suunnitelma, luku 4.1).

4.3.2 Keskitetty yhteydenottopalvelu

Molemmissa alueen päivystyspiireissä on käytössä keskitetty yhteydenottopalvelu virka-ajan ulkopuolella.

Kiireellinen eläinlääkäriapu virka-ajan ulkopuolella:

Rovaniemi ja Ranua: 0600-04410

Pello, Ylitornio ja Kolari: 0600-14420

4.4 Saatavuus- ja laatutavoitteet

4.4.1 Ajanvaraus

Eläinten omistajat ja haltijat voivat arkipäivisin määriteltynä puhelinaikana varata käyntiajan eläinlääkäriin vastaanotolle tai käynnin eläintilalle. Samana päivänä kiireellistä hoitoa vaativat sairastapaukset huomioidaan ajanvarauksissa siten, että niille jätetään riittävästi vapaata aikaa ajanvarauskalenteriin. Yhden eläinlääkäriin toimipisteessä eläinlääkäri organisoii itse työskentelynsä. Halutessaan eläinlääkäri voi pyytää apua yhteistoiminta-alueen toiselta praktikolta työmäärän ollessa hallitsematon. Kun henkilöstöä on vähän, hoidetaan pääasiassa kiireellistä hoitoa vaativia sairastapauksia. Eläinten omistajan toiveet hoitavasta eläinlääkäristä huomioidaan mahdollisuuksien mukaan.

4.4.2 Saatavuus

Jos avun tarve ei ole kiireellinen, pyritään sairaskäynti- tai vastaanottoaika järjestämään viikon sisällä tilauksesta. Kiireettömät terveydenhuolto- ja massatyökäynnit sekä terveille eläimille suoritettavat leikkaukset pyritään varaamaan kolmen viikon sisällä yhteydenotosta. Lomakaudella sekä kiireisimpään poroerotusaikaan em. käynnit pyritään järjestämään kuuden viikon sisällä. Poikkeuksena edelliseen on poroerotusten yhteydessä suoritettava terveydenhoitotyö, jossa eläinlääkäri tekee poroille massatyönä loislääkitystä. Porojen terveydenhoitotyö pyritään järjestämään paliskuntien ilmoittamina aikoina, myös virka-ajan ulkopuolella.

Mainittuihin tavoiteaikoihin sisältyy optio tarvittaessa lähettää eläin yksityiselle palveluntarjoajalle, joka pystyy mainitun ajan sisällä suorittamaan eläimen omistajan tilaaman toimenpiteen.

4.5 Toimitilat ja välineresurssit

Yhteistoiminta-alueella on viisi erillistä eläinlääkäriin vastaanottoa (Rovaniemellä, Ranualla, Pellossa, Ylitorniolla ja Kolarissa). Yhteistoiminta-aluetta muodostettaessa on sovittu, että Rovaniemen kaupunki vastuukuntana vuokraa kustakin sopimuskunnasta sopimuksen tekohetkellä toiminnassa olleet vastaanottotilat varusteineen. Kaikilla vastaanotoilla on perusvarustus, varusteiden huoltotilat ja riittävät henkilökunnan sosiaaliset tilat. Siivouspalvelut ja jätehuolto on järjestetty. Kaikkien vastaanottotilojen yhteydessä on myös

päivystäjälle / lyhytaikaiselle sijaiselle lepotilat ja lämmin autotalli. Hevosia varten ei ole erillistä hoitotilaa tai kaatokarsinaa missään toimipisteessä. Rovaniemellä on hevosille tarjolla yksityisellä palveluntuottajalla kyseiset tilat ja varusteet. Toimipisteiden varustelua kehitetään jatkuvasti vastaamaan tarvetta. Instrumenttien pesusta ja desinfioinnista sekä työvaatehuollosta vastaavat eläinlääkärit itse. Rovaniemellä avustaja tekee osan työstä.

Pääsääntöisesti toimipisteiden välineresurssit ovat Ruokaviraston laatimassa valtakunnallisessa ohjelmassa kuvatun mukaiset. Kaikkien yhteistoiminta-alueen eläinlääkäreiden käytössä on tiedonhallintaohjelma potilastietojen käsittelyyn, laskutukseen ja tilastointiin.

4.6 Ostopalvelut

Yhteistoiminta-alueen eläinlääkintähuollossa ostetaan tarvittaessa päivystyspalvelua yksityisiltä eläinlääkäreiltä, jotta virka-ajan ulkopuoliset päivystyssidonnaisuudet eivät tule henkilöstölle kohtuuttomiksi. Yksityisen päivystyspalvelun saatavuus tosin on rajattu. Rovaniemen toimipisteessä ostetaan leikkausavustajan/eläintenhoitajan palvelua päivystysaikana tarvittaessa.

4.7 Perustason ylittävät palvelut

Perustasoa vaativampien eläinlääkäripalvelujen osalta yhteistoiminta-alueella tukeudutaan yksityisiin palveluntarjoajiin yhteistoiminta-alueen sisällä tai sen ulkopuolella. Perustasoa vaativampaa palvelua tarvitaan erityisesti hevosten ja ajoittain pieneläinten hoidossa.

Ympäristölautakunta on 30.5.2012 päättänyt:

Eläinlääkintähuoltolain mukaiset linjaukset ja toimintaohje Rovaniemellä

- 1) Rovaniemen kaupungin eläinlääkäripalvelut järjestetään valtakunnallisen ohjelman luvun 9 ja kunnan suunnitelman luvun 4 mukaisesti. Em. ohjelman ja suunnitelman mukaisesti palveluihin kuuluu:
  - a. Peruseläinlääkäripalvelu (ohjelma 9.1, suunnitelma 4.1)
    - Peruseläinlääkäripalveluiden sisältö on määritelty pääpiirteittäin valtakunnallisessa ohjeessa ja kunnan suunnitelmassa. Peruseläinlääkäripalveluksi katsotaan Rovaniemen kaupungissa eläinlääkäripalvelu, joka ylläpitää praktikkoeläinlääkäreiltä päivystysaikana kiireellistä eläinlääkäriapua annettaessa tarvittavia taitoja ja osaamista. Peruseläinlääkäripalvelut sitoudutaan tarjoamaan siten, että ohjelman kohdan 9.4.2 ja suunnitelman 4.4.2 mukainen saatavuus palvelulle kaupungissa turvataan. Asiakas voidaan tarvittaessa ohjata käyttämään myös yksityisen palveluntarjoajan palveluja, mikäli palvelu on sieltä saatavissa ohjelmassa ja suunnitelmassa määritellyssä ajassa.
  - b. Tuotantoeläinten terveydenhuolto (ohjelma 9.2, suunnitelma 4.2)

- c. Kiireellinen eläinlääkäriapu (ohjelma 9.3, suunnitelma 4.3)
- 2) Rovaniemen kaupunki ei sitoudu tarjoamaan valtakunnallisen ohjelman (9.8) ja suunnitelman (4.7) mukaisia perustason ylittäviä erikoiseläinlääkäripalveluja. Vaativaa jatkohoitoa tarvitsevat potilaat ohjataan mahdollisuuksien mukaan yksityisten palvelun tarjoajien hoitoon.
  - 3) Työajan riittäessä voivat kaupungineläinlääkärit halutessaan tarjota myös muita kuin kohdan 1 a, b ja c mukaisia palveluja oman perehtyneisyytensä ja mielenkiintonsa mukaan.
  - 4) Avustajan työpanosta käytetään pääsääntöisesti tässä päätöksessä linjattujen kaupungin tarjoamien perus- ja kiireellisen eläinlääkäripalvelun tuottamisessa.
  - 5) Praktiikkaa tekevät kaupungineläinlääkärit osallistuvat eläinsuojeluvalvontaan vähintään 10 htpv/ htv siten, että jäävittömyys valvonnassa turvataan.
  - 6) Eläintautilain mukaiset tehtävät jaetaan erikseen sovittavalla tavalla valvontaeläinlääkäriin ja praktiikkaa tekevien kaupungineläinlääkäreiden kesken.

Tätä ohjetta tarkennetaan ja tulkitaan työnjohdollisesti.

4.7.1 Laboratoriopalvelut

Maitonäytteiden tutkiminen järjestetään tilanteesta riippuen joko lähettämällä laboratorioon tutkittavaksi tai vastaanotolla itse viljellen. Verinäytteistä tutkitaan toimipisteen varustelusta riippuen ainakin perusarvot. Tarvittaessa käytetään laboratoriopalveluja tarjoavia yrityksiä. Tällöin tulokset saadaan yleensä seuraavana päivänä. Uloste-, kudus-, erite-, ym. näytteet sekä raadonavausta varten kokonaiset eläimet lähetetään tutkittavaksi kulloinkin sopivinta palvelua tarjoavaan laboratorioon tai Ruokavirastoon.

Tilanteesta riippuen näytteet lähetetään joko postitse tai matkahuollon välityksellä. Lähettämisessä noudatetaan em. tahojen antamia ohjeita näytteiden pakkaamisesta ja lähettämisestä. Erityistä varovaisuutta noudatetaan lähetettäessä tartuntavaarallista materiaalia.

Näytteiden tulokset otetaan vastaan joko sähköpostilla tai puhelimitse. Tutkivan tahon oma käytäntö vaikuttaa käytettävään viestintäreittiin. Kiireisiä vastauksia hoitava eläinlääkäri tiedustelee itse, yleensä puhelimitse.

5. Laatu ja seuranta

5.1 Valitusten käsittely ja kehittäminen

Eläinlääkintähuoltoa koskevat valitukset ja korvauspyynnöt käsitellään tapauskohtaisesti. Eläinlääkinnän lähiesimies ottaa vastaan valitukset ja korvauspyynnöt sekä suorittaa asiaan liittyvän esikäsittelyn ja tarvittaessa välittää asian eteenpäin terveystieteiden johtajalle tai esim. lakiasiain yksikköön. Korvauspyynnöt ohjataan pääsääntöisesti vahinkovakuutusyhtiön käsiteltäväksi Rovaniemen kaupungin lakiasiainyksikön toimesta. Mikäli kaupungin vastuuvakuutus ei korvaa esitettyä vahinkoa, arvioidaan korvaamisasia vielä erikseen

tapauskohtaisesti. Tarvittaessa pyydetään eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan lausuntoa.

Asiakaspalautetta kerätään myös aktiivisesti eläinlääkärin vastaanotoilla. Rovaniemen toimipisteessä on käytössä palautelaatikko sekä vuoden 2023 alussa käyttöönotettu pikapalautelaite. Rovaniemen kaupungin internet-sivuilla on myös yleinen palautekanava, jossa asiakas voi valita palautteen aiheeksi eläinlääkinnän. Valitus- ja korvauspyyntötapausten sekä muun asiakaspalautteen pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Käytännön työhön liittyvää kehitystyötä tehdään yhdessä eläinlääkäreiden kanssa työpaikkakokouksissa ja kehittämisspäivillä.

5.2 Seuranta ja Raportointi

5.2.1 Annettujen määräysten ja kieltojen noudattamisen valvonta

Määräysten ja kieltojen toteutumisen seurannan perusta turvataan varaamalla valvontatyöhön riittävä henkilöstöresurssi. Ympäristöterveydenhuollon strategiatyössä korostetaan toiminnan vaikuttavuutta. Koulutuksin ja toiminnan kehittämistyössä henkilöstöä kannustetaan sitoutumaan rutiininomaiseen jälkivalvontaan toimintatapana vaikuttavuuden lisäämiseksi.

5.2.2 VASU-raportointi

Raportointi suoritetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaan.

5.2.3 Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot

Selkeällä työn- ja vastuunjaolla varmistetaan, että seuraavat asiakirjat lähetetään määräaikojen puitteissa asianomaisille viranomaisille.

- eläinsuojelutarkastuskertomukset/ päätökset
- terveystarkastusohjelmien käynnit
- tautiepäilyt
- eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työt, joista kunta laskuttaa valtiota
- muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot ym.
- terveystarkastusohjelmien liittymisasiakirjat
- vastustettavien eläintautien hallinnassa tehdyt toimenpiteet

Mikäli esimiehen tietoon tulee tietoa jatkuvista laiminlyönneistä, otetaan asia tarvittaessa henkilön kanssa puheeksi.

5.2.4 Eläintaudeista ilmoittaminen

Epäiltäessä tai havaittaessa helposti leviävä eläintauti, ko. eläinlääkäri tekee asiasta välittömästi ilmoituksen läänineläinlääkärille. Päivystysaikana ilmoitus tehdään päivystävälle läänineläinlääkärille. Läänineläinlääkärin ohjeistuksen mukaan ilmoitus tehdään myös alueen tartuntatautien torjunnasta vastaavalle terveyskeskuksen lääkäriksi. Aluehallintovirasto vastaa tautiepäilyn johdosta tehtävien toimenpiteiden organisoimisesta.

5.2.5. Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Vuoden 2012 alusta yhteistoiminta-alueella on pidetty kaikki kunnat kattavaa tilastoa eläinlääkäripalvelujen käytöstä. Tilastoon kerätään tiedot sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määristä virka-aikana ja virka-ajan

ulkopuolella. Tietojen kerääminen suoritetaan tiedonhallintaohjelmia apuna käyttäen. Tilasto liitetään tämän suunnitelman toteutumisen arviointiin ja toimitetaan vuosittain aluehallintovirastolle.

LIITTEET

Eläinten hyvinvoinnin valvontasuunnitelma vuodelle 2023

	Suunnitelmallisen valvonnan kohteiden lukumäärä	Suunniteltu tarkastusten määrä v. 2023
Kennelit/Koiratarhat	34	15
Hevostallit	31	7
Eläinhoitolat	9	1
Eläinkaupat	2	1
Lintutarhat	1	0
Riistanhoidolliset tarhat	2	0
Epäilyyn perustuvat eläinsuojeluilmoitukset ja tarkastukset	200	90
Yhteensä	279	119

Eläinten terveyden valvonnan tarkastussuunnitelma vuodelle 2023

	Suunnitelmallisen valvonnan kohteiden lukumäärä	Suunniteltu tarkastusten määrä v. 2023
Siipikarjan salmonellavalvonta	4	3
Keinosiemennyssonneja tuottavat nautojen pitopaikat salmonellavalvonta	0	0
Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	3	0
Maedi-Visna/CAE	0	0
Scrapie /TSE	12	0
Vesiviljelyeläinten terveystarkastuskohteet	10	4
Yhteensä	29	7

Sivutuotevalvonnan tarkastussuunnitelma vuodelle 2023

	Suunnitelmallisen valvonnan kohteiden lukumäärä	Suunniteltu tarkastusten määrä v. 2023
Laitokset	4	0
Haaskat	3	0
Yhteensä	7	0

Elintarvikevalvonnan tarkastussuunnitelma vuodelle 2023

	Suunnitelmallisen valvonnan kohteiden lukumäärä	Suunniteltu tarkastusten määrä v. 2023
Maidontuotantotilat	69	10
Kananmunantuotantotilat	4	0
Yhteensä	80	10